

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

**Komisja
Rolnictwa
i Rozwoju
Wsi**

■ **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
MONITORINGU WSPÓLNEJ POLITYKI
ROLNEJ UNII EUROPEJSKIEJ
(NR 4)
z dnia 11 maja 2022 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

– podkomisji stałej do spraw monitoringu Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej (nr 4)

11 maja 2022 r.

Podkomisja stała do spraw monitoringu Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem posła **Roberta Telusa (PiS)**, przewodniczącego Komisji i podkomisji, rozpatrzyła:

– informację prezesa NIK na temat prawidłowości wsparcia finansowego wybranych operacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W posiedzeniu udział wzięli: **Małgorzata Motyluk** wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Bogdan Pomianek** zastępca dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz ze współpracownikami oraz **Bolesław Borysiuk** przewodniczący Związku Zawodowego Rolnictwa i Obszarów Wiejskich Regiony.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Joanna Boratyn-Dąbkowska** i **Dariusz Myrcha** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Otwieram posiedzenie podkomisji stałej do spraw monitoringu Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej. Witam państwa posłów. Bardzo serdecznie witam panią prezes Najwyższej Izby Kontroli Małgorzatę Motyłow. Pan dyrektor Marek Adamiak idzie do nas. Wiem, że poszedł po przepustkę. Zwracam się z prośbą do sekretarza, żeby wyrobić stałą przepustkę dla pana Marka Adamiaka. Myślę, że NIK złoży wniosek, żebyśmy wyrobili stałą przepustkę. Pan Marek Adamiak przychodzi do nas często. Będzie to sprawniej dla nas wszystkich.

Serdecznie witam przedstawicieli MRiRW – pana dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej Bogdana Pomianka, a także panią Monikę Chłopecką-Ziemak dyrektora Departamentu Audytu i Kontroli ARiMR, pana Ryszard Koguta – zastępcę dyrektora Departamentu Pomocy Technicznej MRiRW oraz pana Marcina Zielińskiego dyrektora Departamentu Działań Delegowanych ARiMR.

Porządek dzienny posiedzenia został państwu dostarczony i obejmuje rozpatrzenie informacji prezesa NIK na temat prawidłowości wsparcia finansowego wybranych operacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Czy są uwagi? Nie słyszę, nie widzę. Przechodzimy do realizacji porządku obrad.

Proszę panią prezes Małgorzatę Motyłow o przedstawienie informacji.

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli Małgorzata Motylow:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę dotyczącą prawidłowości wsparcia finansowego wybranych operacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Kontrolę przeprowadziliśmy z własnej inicjatywy. Objęliśmy nią okres lat 2015 do końca I półrocza 2021 r. Głównym celem kontroli była cena, czy pomoc finansowa na realizację wybranych operacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 udzielona została prawidłowo.

W kontroli określone zostały cztery cele szczegółowe. Pierwszy dotyczył prawidłowości realizacji, a także monitorowania realizacji operacji typu budowa i modernizacja dróg lokalnych oraz inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Kolejny cel dotyczył rzetelności nadzoru ARiMR nad wykonywaniem zadań agencji płatniczej delegowanych do samorządów województw w zakresie realizacji w terminie tych operacji.

Ponadto zbadaliśmy prawidłowość utrzymania obiektów zrealizowanych w wyniku tych operacji przez badane przez nas gminy. Kontrolą objęliśmy cztery jednostki: centralną – Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jako akredytowaną agencję płatniczą – i jednostkę pośredniczącą, Urząd Wojewódzki Województwa Mazowieckiego jako podmiot wdrażający, do którego Agencja delegowała część swoich zadań, a także dwóch beneficjentów pomocy na operacje typu drogi i operacje typu targowiska. Były to: urząd gminy w Kotuniu i urząd miejski w Tuszczu.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła, że pomoc finansowa na realizację operacji typu drogi i operacji typu targowiska w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich udzielona została prawidłowo, jednak środki na budowę i modernizację dróg lokalnych były niewystarczające. Limit środków ogółem na operacje typu drogi w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich wyniósł 2 347 408 tys. zł i już na koniec 2016 roku został wykorzystany. Ze względu na brak środków na budowę i modernizację dróg lokalnych pomoc nie została udzielona w przypadku 1859 prawidłowo złożonych wniosków o przyznanie tej pomocy, tj. 34% wniosków złożonych. Kwoty objęte wnioskami złożonymi w ramach pierwszych naborów blisko trzykrotnie przekroczyły limit środków.

Z mojej strony, tytułem wstępu, to byłoby tyle. Jeśli pan przewodniczący pozwoli, oddam głos panu dyrektorowi Departamentu Rolnictwa Markowi Adamiakowi, żeby szczegółowo omówił wyniki kontroli.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Bardzo dziękujemy pani prezes. Dopytam o ostatnie zdanie. Inwestycja trzykrotnie przekroczyła limit środków?

Wiceprezes NIK Małgorzata Motylow:

Limit środków ogółem.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Proszę bardzo, panie dyrektorze.

P.o. dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi NIK Marek Adamiak:

Szanowny panie przewodniczący, szanowne panie i panowie posłowie, szanowni państwo, chciałbym przedstawić szczegółową informację na temat kontroli dotyczącej prawidłowości wsparcia finansowego wybranych operacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Kontrola objęła dwa zadania – operacje typu targowiska i operacje typu drogi.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że te dwie operacje zostały zrealizowane prawidłowo. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jako agencja płatnicza, przekazała w tym zakresie zadania do samorządu województwa, zawierając stosowne umowy. Opracowała i przekazała samorządom wojewódzkim procedury oraz instrukcje dotyczące realizacji tych zadań, a także zapewniła dostęp do odpowiedniego systemu informatycznego.

Samorząd województwa mazowieckiego, który był przedmiotem kontroli, prawidłowo przeprowadził nabór wniosków o przyznanie pomocy. Dokonywał operacji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu w sprawie dróg i zgodnie z rozporządzeniem w sprawie targowisk oraz procedur i instrukcji dotyczących realizacji tych zadań, które zostały przekazane przez ARiMR. Weryfikował podczas wizyt i kontroli na miejscu wykonanie operacji przez beneficjentów. W przypadkach, w których stwierdzono nieprawidłowości, nakładano kary finansowe na beneficjentów, zgodnie z zasadami określonymi w umowie.

NIK ocenia, że monitorowanie realizacji operacji typu drogi i operacji typu targowiska przez samorządy woj. mazowieckiego było prawidłowe. W ramach monitoringu

samorząd terminowo przekazywał Agencji sprawozdania z realizacji operacji, zaś ARiMR na podstawie prowadzonego monitoringu na bieżąco przekazywała dane dotyczące przebiegu realizacji operacji do ministra rolnictwa i rozwoju wsi. Minister miał możliwość dokonywania zmiany limitu środków na poszczególne zadania, co umożliwiało ich efektywne wykorzystanie.

NIK ocenia, że prezes Agencji rzetelnie sprawował nadzór nad wykonywanymi zadaniami delegowanymi do samorządu wojewódzkiego i w ramach nadzoru przeprowadzał audyty, kontrole, wizje w urzędach marszałkowskich. Na podstawie przeprowadzonych oględzin NIK ocenia, że realizacja środków przez skontrolowane gminy na obiekty typu drogi i typu targowiska odbyła się zgodnie z przeznaczeniem. Ich stan techniczny był dobry. Zapewniano konserwację i ochronę obiektów, dokonywano przeglądów gwarancyjnych i napraw.

Stwierdzono, że ARiMR prawidłowo zawierała umowy delegowania zadań dotyczących realizacji operacji typu drogi i typu targowiska z 16 samorządami województwa. Agencja i kontrolowane samorzady woj. mazowieckiego prawidłowo przygotowały się do realizacji zadań delegowanych. Samorząd woj. mazowieckiego prawidłowo przeprowadził nabór wniosków o przyznanie pomocy. Wyboru operacji do realizacji dokonywano przy uwzględnieniu określonych kryteriów. Były publikowane i aktualizowane listy rankingowe.

Na operacje typu targowiska w całym kraju złożono 329 wniosków na kwotę 265 217 tys. zł, w tym do realizacji przyjęto 266 wniosków. Odmowy przyznania pomocy dotyczyły 31 wniosków, wniosków odrzuconych lub wycofanych było 32. Na operacje typu drogi złożono 5466 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę ponad 4 255 685 tys. zł, w tym do realizacji przyjęto tylko 2322 wnioski, tj. 42,5%. Wniosków z odmową pomocy było ponad 2789, wniosków odrzuconych bądź wycofanych było 355.

Brak środków finansowych był główną przyczyną odmowy przyznania pomocy na operacje typu drogi. Dotyczyło to 34% złożonych wniosków. Stanowiły one 66,7% wniosków z odmową przyznania pomocy. 423 wnioski nie miały wymaganej minimalnej liczby punktów. W przypadku 327 wniosków nie usunięto ich wad bądź nie złożono w terminie.

Duże zapotrzebowanie na środki pomocowe na operacje typu drogi spowodowało, że już w wyniku pierwszych naborów wnioski złożone były na 233% limitu środków. Mimo jego zwiększenia o 11 700 tys. zł był niewystarczający. Wnioski opiewały na trzykrotność limitu przeznaczonych środków.

Zdaniem NIK dynamika wykorzystania limitu środków finansowych na operacje typu drogi wskazuje na ogromne zainteresowanie i zapotrzebowanie beneficjentów w tym zakresie. Na koniec czerwca 2020 r. wykorzystano limit 2 347 408 tys. zł. Na podstawie zawartych umów o przyznanie pomocy – 93,5%, a na podstawie zrealizowanych płatności 77,5%.

Na operacje typu targowiska w latach 2014-2020 zabezpieczono odpowiednie środki finansowe. Limit środków wyniósł ogółem 314 807 tys. zł. W II połowie 2018 r. limit został zmniejszony do 273 089 tys. zł. Na koniec czerwca 2021 r. wykorzystanie limitu środków ogółem na podstawie zawartych umów o przyznanie pomocy wyniosło 95%, a na podstawie zrealizowanych płatności 63,8%.

Nie ma zagrożenia, jeśli chodzi o niewykorzystanie środków finansowych na operacje typu drogi i operacje typu targowiska na koniec realizacji PROW 2014-2020. Termin wykorzystania środków jest do 2023 r. Stwierdzony przez NIK stan wskazuje, że realizacja potrzeb rozwoju obszarów wiejskich w zakresie budowy i modernizacji dróg lokalnych była niewystarczająca. Zapotrzebowanie gminy Kotuń, która była przedmiotem naszej kontroli, na budowę i modernizację dróg zostało oszacowane na 12 169 tys. zł. Dotyczyło to 33,2 km drogi. Gmina złożyła 4 wnioski o przyznanie pomocy w ramach PROW 2014-2020. Do realizacji został przyjęty tylko jeden wniosek, który dotyczył budowy drogi o długości 380 m. Potrzeby gminy Tłuszcz w tym zakresie oszacowano na 30 000 tys. zł. Dotyczyło to 13,2 km dróg. Do realizacji został przyjęty tylko jeden wniosek z 5 złożonych. Dotyczył budowy drogi o długości 977 m.

NIK zauważa, że brak jest ogólnokrajowych danych dotyczących stanu technicznego dróg lokalnych, pozwalających oszacować potrzeby w zakresie budowy i moder-

nizacji dróg lokalnych. Dane mają jedynie zarządcy dróg. Problem ten NIK wskazała w informacji 125/2021 „Bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego”. Zapotrzebowanie na budowę i modernizację dróg lokalnych zostało określone w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 oraz w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020. W dokumentach tych podano, że blisko 50% powierzchni dróg na terenach wiejskich stanowią drogi nieutwardzone, a pozostałe wymagają modernizacji i kapitalnego remontu.

Sieć dróg publicznych gminnych i powiatowych to 376,1 tys. km, co stanowi 88,5% łącznej długości dróg publicznych w Polsce. Sieć dróg powiatowych wyniosła 124,3 tys. km, tj. 29,2% długości dróg publicznych, a sieć dróg gminnych to 251,8 tys. km, co stanowi 59,3% długości dróg publicznych. Przedstawiony slajd pokazuje taką niebezpieczną drogę powiatową, która była wąska, bez linii wyznaczającej pasy ruchu, z uszkodzonym poboczem. Później pokazany jest fragment tej drogi po przebudowie w standardowych szerokościach.

Samorzady województwa przeprowadzały kontrolę na miejscu. Nastąpiło typowanie beneficjentów do kontroli przeprowadzonej przez ARiMR. Ponadto weryfikowano dokumentację postępowań o udzielenie zamówienia publicznego i prawidłowość prowadzenia rachunkowości. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim niezgodności ze stanem faktycznym realizowanej operacji oraz złożonych dokumentów wraz z wnioskiem o przyznanie płatności. Kary finansowe nałożone przez samorząd wojewódzki w związku z przeprowadzonymi kontrolami w zakresie operacji typu drogi wyniosły 17 299 tys. zł, tj. 1,4% kwoty wypłaconych środków, a w zakresie operacji typu targowiska wyniosły 2046 tys. zł, tj. 1,8% kwoty wypłaconych środków.

Samorząd województwa mazowieckiego prawidłowo wystawił zlecenie płatności do ARiMR po uzyskaniu uzupełnień w dokumentacji przez beneficjentów, a także po przeprowadzeniu wizyt lub kontroli na miejscu. Dokonywanie płatności przez ARiMR było zgodne z procedurami i zgodnie z przepisami UE. Agencja zrealizowała 2396 płatności ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich. Dotyczyło to 2144 operacji typu drogi na kwotę 1 257 457 tys. zł dla 1163 beneficjentów oraz 178 płatności dotyczących 154 operacji typu targowiska na kwotę 113 416 tys. zł dla 154 beneficjentów.

W ramach zakończonych operacji typu drogi wybudowano 218 km oraz przebudowano nawierzchnię 3188 km dróg lokalnych. Łącznie operacja dotyczyła 3407 km dróg. W ramach zakończonych operacji typu targowiska wybudowano 64 oraz przebudowano 82 targowisk, wybudowano 23 oraz przebudowano 141 obiektów przeznaczonych na cele promocji produktów lokalnych.

W związku z wdrożeniem PROW w ramach perspektywy programowo-finansowej UE 2021-2027, uwzględniając potrzebę wyeliminowania jednej z barier dla rozwoju obszarów wiejskich, tj. słabo rozwiniętej infrastruktury drogowej, NIK formułuje wnioski do ministra rolnictwa i rozwoju wsi, wskazując na potrzebę zintensyfikowania działań na rzecz pozyskiwania środków finansowych na budowę i modernizację dróg lokalnych na obszarach wiejskich w ramach właściwych programów krajowych i programów współfinansowanych z funduszy UE, a także na potrzebę rozważenia wobec złego stanu technicznego dróg lokalnych uwzględnienia w ramach stosowanych kryteriów, które decydują o przyznaniu pomocy, również kryterium dotyczącego stanu technicznego dróg, który może zagrażać bezpieczeństwu dróg.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę o zabranie głosu pana dyrektora Bogdana Pomianka.

Zastępca dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi Bogdan Pomianek:

Dziękuję bardzo. Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, chciałbym powiedzieć kilka słów na temat kontroli przeprowadzonej przez NIK. Przede wszystkim bardzo dziękuję, bo wyniki kontroli pokrywają się z naszymi badaniami, opiniami, jakie słyszymy od przedstawicieli samorządów, niezależnie od tego, na jakim szczeblu rozmowy

są prowadzone. Dotyczą one niewystarczających środków na infrastrukturę, w tym na infrastrukturę drogową.

W związku z tym, w ramach PROW, już w ubiegłym roku zostały dokonane przesunięcia na inwestycje w zakresie dróg lokalnych, ponieważ PROW będzie realizowany do 2025 r. To wynika z późniejszego etapu wdrażania wspólnej polityki rolnej na nowy okres programowania. Pozwoliło nam to zabezpieczyć tylko na cel związany z budową lub modernizacją dróg lokalnych kwotę 365 000 euro, tj. ok. 1 500 000 tys. zł, które są przeznaczone dla samorządów na budowę lub modernizację dróg lokalnych.

Uważamy, że nie tylko PROW powinien partycypować w rozwoju infrastruktury obszarów wiejskich. Stąd minister rolnictwa we współpracy z ministrem funduszy podejmuje wysiłki, aby część środków na rozwój infrastruktury obszarów wiejskich był kierowany w ramach umowy partnerstwa, w tym polityki spójności. Według naszych szacunków na cele związane z modernizacją infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w perspektywie 2014-2020 będzie skierowane ok. 10 000 000 euro. To będzie poza środkami, które mamy przewidziane w PROW.

Wydaje się, że nie bez znaczenia są środki kierowane na poziomie naszego kraju, czyli Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg. Przypominam, że to jest następcą Funduszu Dróg Samorządowych. Jest możliwe realizowanie zadań gminnych czy powiatowych, jeśli chodzi o budowę, przebudowę, remont dróg. Co ważne, gmina czy powiat ma możliwość otrzymania wsparcia do 30 000 tys. zł, tj. 80% intensywności pomocy. Drugie rozwiązanie to Rządowy Fundusz Polski Ład, a konkretnie Program Inwestycji Strategicznych, w którym są zabezpieczone środki w ramach pierwszego priorytetu. Podkreślamy, że tak ważne są drogi lokalne. Samorządy mogą również ubiegać się o realizację zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury drogowej na modernizację i budowę infrastruktury drogowej. Tam jest wyższa intensywność pomocy, przynajmniej w tych naborach, które do tej pory były prowadzone – intensywność jest na poziomie 95%.

Wydaje nam się, że samorządy rozważając realizację potrzeb, powinny podejmować wysiłek korzystania poza PROW także ze źródeł krajowych.

Ostatnia rzecz, na którą chciałbym zwrócić uwagę, kiedy był przygotowywany PROW, rozważaliśmy uwzględnienie zagadnienia związanego z bezpieczeństwem. To jest temat podnoszony przez samorządy na poziomie regionalnych programów operacyjnych. Doszliśmy do wniosku, w porozumieniu z samorządami, aby to działanie ukierunkować jedynie na budowę i modernizację dróg lokalnych. Nie mówimy o remontach, lecz o modernizacji, która nie uwzględnia aspektu bezpieczeństwa ruchu drogowego, ponieważ ten aspekt jest finansowany w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Aby pomoc nie nakładała się, uznaliśmy, że to będzie najlepsze rozwiązanie. Nie będziemy wykluczać możliwości korzystania ze wsparcia czy dostępu do wsparcia unijnego czy krajowego.

Jeszcze raz podkreślam – dziękuję za raport. Chciałbym zaznaczyć, że niestety, mimo że państwo uwzględniście w raporcie dane dotyczące strategii 2012-2020, w której jest mowa o 50-procentowej dekapitalizacji infrastruktury drogowej, w znowelizowanej strategii ten wskaźnik niewiele się zmienił. Mówię to bez satysfakcji. Pomimo wielkich wysiłków podejmowanych przez samorządy potrzeby nadal są ważne. W dyskusji z samorządami wielokrotnie słyszymy opinię, że niezależnie od tego, jak dużo środków przeznaczylibyśmy na ten cel, potrzeby w tym zakresie zawsze są największe.

Staramy się tyle, ile jesteśmy w stanie w ramach PROW zabezpieczyć tych środków. To robimy. To są nasze możliwości, które wprost wynikają z PROW.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Bardzo dziękuję. Otwieram dyskusję. Pan poseł Plocke.

Poseł Kazimierz Plocke (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. W raporcie NIK zostały sformułowane dwa wnioski do ministra rolnictwa i rozwoju wsi. Pierwszy, w zakresie zwiększenia środków finansowych na realizację zadań, a drugi, dotyczący stanu modernizacji dróg gminnych. Oczywiście te kwestie są ważne z punktu widzenia interesów społeczności lokalnych. Rozu-

miem, że minister rolnictwa te wnioski przyjął i będzie je realizować. Jest zapewnienie zwiększenia środków finansowych w ramach PROW na realizację modernizacji dróg gminnych. Sytuacja wymaga głębszej analizy i zabezpieczenia środków finansowych. Jak wiemy, zawsze jest ich za mało. PROW nie jest w stanie zabezpieczyć wszystkich potrzeb społeczności lokalnych, w tym tych realizowanych przez wspólnoty samorządowe.

Chciałbym dopytać NIK, jakie wnioski mogą być formułowane w zakresie programu Mój Rynek. To zadanie było realizowane wcześniej. Z punktu widzenia interesów samorządów i mieszkańców w wielu miejscach ten program dobrze się sprawdzał, natomiast interesuje mnie opinia NIK w tej sprawie. Czy ten program jest oceniany pozytywnie, czy też należałoby zabezpieczyć większe środki, żeby go kontynuować, tym bardziej że jest wiele rozwiązań ustawowych, które powodują, że można by zwiększać inwestycje w zakresie obrotu i wprowadzania na rynek produktów rolnych?

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Dziękuję. Czy ktoś z państwa? Proszę bardzo.

Przewodniczący Związku Zawodowego Rolnictwa i Obszarów Wiejskich Regiony Bolesław Borysiuk:

Bardzo dziękuję za ten raport, który potwierdza odczucia naszych działaczy z południowo-wschodniej Polski, gdzie koncentrujemy swoją działalność. Nie ulega wątpliwości, że stan dróg lokalnych jest nie zawsze dobrą wizytówką gmin i sołectw. Proponujemy spojrzeć szerzej. Wiemy, że drogi lokalne, obok kanalizacji, wodociągów oraz gazyfikacji są najważniejszymi, oczekiwanymi przez lokalną społeczność do zrealizowania potrzebami. W kontekście uwagi w raporcie o braku krajowych danych o stanie technicznych dróg lokalnych sugerowałbym, aby na forum Komisji podjąć próbę przedstawienia raportu, który pokazywałby stan dróg, kanalizacji, gazyfikacji, żeby określić, jaka jest skala potrzeb.

Warto także dać odpowiedź, w jakich latach możemy realnie myśleć o zaspokojeniu tych potrzeb. W MRiRW trzy lata temu powołany został zespół roboczy, którym kierował wójt jednej z gmin z woj. kujawsko-pomorskiego. Dzięki dyskusji o infrastrukturze wiejskiej mieliśmy świadomość zapaści i przepaści, jaka dzieli zachodnią część naszego kraju od wschodniej. Te dysproporcje są naprawdę rażące. Naszą rolą jako związkowców jest formułować wnioski. To robimy. 26 kwietnia mieliśmy spotkanie z panem premierem, ministrem rolnictwa. Mówiliśmy o braku środków nie tylko z funduszy europejskich, ale środków budżetowych, które powinny być przeznaczane na rozwój infrastruktury. Nasze wnioski były zbieżne z wnioskami NIK.

Pan premier zapewnia, że środki są. Dziś potrzebne jest doprecyzowanie, jakie są potrzeby, w jakim okresie środki mogłyby być wykorzystane.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos?

Mam pytanie do państwa dyrektorów z ministerstwa. Zauważyłem, że samorzady mniej sięgają po środki z PROW oraz z innych możliwości (mam na myśli Wojewódzki i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska), od kiedy ruszył Polski Ład. Jest to program wygodniejszy dla samorządów, bo nie wymaga wkładu własnego, albo znacznie mniejszy wkład własny. Czy to jest zauważane jako prawidłowość w całym kraju, czy występuje tylko w moim regionie?

Poseł Górski, proszę.

Poseł Maciej Górski (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący, korzystając z okazji, jako były samorządowiec, ale też jako poseł, który rozmawia z samorządowcami, powiem, że przydałby się w Polskim Ładzie program na remonty. Wiemy, co się dzieje na rynku budowlanym. Wiemy, jak są rozstrzygane przetargi, ile razy unieważniane. W wielu wypadkach, jeśli chodzi o drogi lokalne, położenie odpowiedniej grubości nowego dywaniku lub sfrezowanie

drogi załatwi sprawę na kilka lat. Nie trzeba chodników. Ludzie będą zadowoleni. Byłoby dużo taniej i dużo szybciej.

Remont jako koszt bieżący obciąża samorząd, który traci zdolność inwestowania, ponieważ obniża to wskaźniki. Precyzuje to chyba art. 238 ustawy o finansach publicznych. Jeśli zależy nam na drogach lokalnych, to rozwiązanie przyspieszyłoby prace i więcej dróg mielibyśmy wyasfaltowanych. Oczywiście tam gdzie trzeba budujemy drogi w standardzie. Jest wiele miejscowości, w których mają wszystkie media, a trzeba ciągnąć kanał technologiczny, co znacznie podraża inwestycję.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Pan poseł pytał o Polski Ład czy o PROW?

Poseł Maciej Górski (PiS):

Mówiłem o Polskim Ładzie. Przedstawiłem ogólną uwagę.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Proszę bardzo, czy kto z państwa chciałby zabrać głos? Pan dyrektor, bardzo proszę.

P.o. dyrektor departamentu NIK Marek Adamiak:

Odpowiadając na pytanie dotyczące targowisk i rozwój rynku targowiskowego w gminach, jak wskazałem, potrzeby zostały zabezpieczone w 100%, przynajmniej w okresie, w którym przeprowadzaliśmy kontrolę. Świadczy o tym zmniejszenie przewidywanego limitu do 273 000 tys. zł z 314 000 tys. zł. Część środków skierowano zapewne na operacje typu drogi. Kontynuując kontrolę programów, postanowiliśmy, że przeprowadzimy również kontrolę doraźną w tym roku, która będzie obejmowała udostępnianie przez gminy w soboty i niedziele targowisk dla rolników w ramach promocji polskiej żywności i pokazywania produktów zdrowych. Zobaczymy, jak sytuacja wygląda w gminach, czy rzeczywiście gminy udostępniają takie miejsca.

W związku z tym, że targowiska, które powstały na terenie gminy, zostały zabezpieczone prawie w 100%, są miejsca, gdzie lokalni rolnicy powinni móc sprzedawać swoje produkty. Powinna nastąpić aktywizacja targowisk. Chcemy zbadać, jak to przebiega. Ustawa nałożyła obowiązek, żeby gminy w soboty i niedziele przekazywały targowiska. Sprawdzimy, czy tak rzeczywiście jest, czy rolnicy gromadzą się w tych miejscach i sprzedają. To ma być krótka kontrola doraźna, która odpowie na te pytania.

Odnosnie do kwestii środków na drogi i wniosku NIK dotyczącego bezpieczeństwa w ruchu drogowym, przywołam przykład drogi, która miała pobocze nieutwardzone, która była bardzo wąska. Przychyłam się do wniosku pana posła, że w niektórych przypadkach wystarczy drobna modernizacja drogi poprzez położenie nawierzchni asfaltowej na strukturze, która jest. Co do stanowiska ministra rolnictwa, żeby skoncentrować się na budowie nowych dróg i przeznaczać gros środków na ten cel, myślę, że czasami wystarczy część środków przekazać na usprawnienie drogi, która jest, bądź na jej utwardzenie poprzez położenie asfaltu. To zwiększy komfort życia mieszkańców wsi i pozwoli wliczyć w standard dróg lokalnych.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Bardzo dziękuję, panie dyrektorze. Proszę bardzo.

Zastępca dyrektora departamentu MRiRW Bogdan Pomianek:

Dziękuję za komentarze, uwagi, pytania. Rozpocznę od pytania pana Borysiuka. Poza wymienionymi przez pana składnikami dodałbym Internet. Staramy się wykorzystywać wnioski, które płyną z porozumienia rolniczego. To był właśnie jeden z wniosków wziętych pod uwagę do rozszerzenia budżetu działania PROW. Mam świadomość, że to nie jest wystarczające, ale mówmy kompleksowo na temat inwestycji, nie tylko w kontekście PROW.

Jeśli chodzi o pytanie pana przewodniczącego, to przyglądamy się tej sytuacji. Przygotowując zwiększenie budżetu, drżymy o pewną konkurencję pomiędzy tymi dwoma funduszami, mimo że w ramach PROW też jest duża intensywność pomocy. Z informacji, które docierają do nas z województw, które już uruchomiły nabory wniosków w ramach PROW z puli 360 000 tys. euro wynika, że jest wystarczająca liczba wniosków, przekra-

czająca zabezpieczone środki. Za każdym razem informujemy, żeby nie patrzeć tylko na PROW, ale szerzej. Trzeba przedstawiać kompleksową informację, gdzie te środki są. Polski Ład czy inwestycje strategiczne pozwalają realizować zadania. W ramach PROW nie można zrealizować tak kompleksowej infrastruktury jak w ramach inwestycji strategicznych.

Powinniśmy monitorować sytuację. W ramach PROW powinniśmy wydatkować środki do połowy 2025 r. Środki w ramach inwestycji strategicznych nadal są, więc powinniśmy oczekiwać komplementarności samorządów w sięganiu po te środki.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Nie ma zgłoszeń.

Serdecznie dziękuję za obecność przedstawicielom NIK, MRiRW, ARiMR oraz panom posłom i sekretariatowi. Zamykam posiedzenie podkomisji.